

1 1983

ÅRGANG 95

ostiv

Rønninges gjennombrudd

Vatikanets finanser

Luther jubileum

LØSSALG KR. 10

Ny kirkelov

Medarbeidere:
Else-Britt Nilsen ansv.
Hermann Bongard layout
Liv Greni Aage Hauken o.p.
Kjell Arild Pollestad o.p.
Gunnel Vallquist.
Redaksjon og ekspedisjon:
Akersveien 14, Oslo 1.
Tlf. 20 72 48.

Innhold

2	Rønnings gjennombrudd	<i>Liv Bliksrud</i>
4	Vatikanets finanser	<i>Albert Raulin</i>
6	Hun søkte klosterlivets røtter	<i>Else-Britt Nilsen</i>
9	En brobygger	<i>Albert Raulin</i>
11	Luther feirast	<i>Fra Kirke-Aktuelt</i>
14	En preken om nattverden	<i>Aage Hauken</i>
16	Reise i ikonenes Russland	<i>Gunnel Vallquist</i>
20	Ny kirkelov	<i>Jerry Filteau</i>

Blikk på tiden: å omslagets fjerde side.

Signerte artikler står for forfatterens egen regning. Neste nr. utgis 10. februar.

Abonnement kr. 120,- pr. år.
Utenfor Skandinavia kr. 140,-.
Annonser: 10 dager før
utgivelsesdagen.
Postgiro: 2 04 64 80.

Nøden tar ingen pause . . .

Ordene stod å lese i en av de tallrike trykksaker som fylte våre postkasser tett opptil julen. «Caritas-Nytt» er navnet på en nyhetsavis som med dette har gjort sitt inntog blant katolske kristne i landet.

Tanken bak er å gi løpende informasjon til alle de som støtter Caritas' arbeid samtidig som man håper at nye interesserte vil slutte opp om organisasjonen.

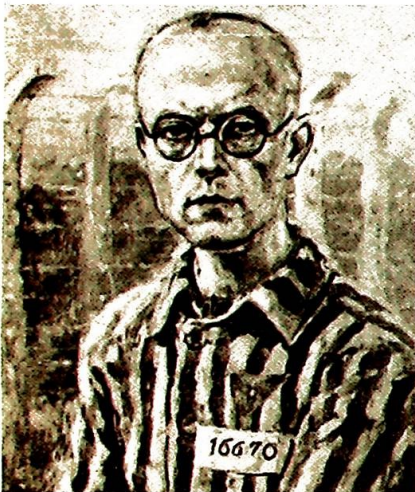
At nøden ikke tar pause er de fleste av oss smertelig klar over. La oss heller minne om noe av det Caritas Norge faktisk utretter: eldreomsorg, u-hjelp, katastrofehjelp. Bistand til flyktninger har alltid hatt en prioritert plass — både til flyktninger som kommer hit og til de som oppholder seg i andre land. At Caritas Norge har gitt rundhåndet hjelp til Polen den senere tid hører også med på «listen».

Strengt tatt kjenner vi vel til dette arbeidet. Gjennom fasteaksjonen blir vi årlig minnet om enkelte hjelpeprosjekter. Andre tiltak får vi vite om i brev og appeller.

Imponerende kan vi trygt kalle det vide spekter av oppgaver Caritas dekker. Engasjerende er et annet nærliggende adjektiv.

La oss bli støttespillere i en organisasjon som tar menneskenes lidelse og nød på ramme alvor.

Else-Britt Nilsen

Rønnings gjennombrudd

Åge Rønnings siste roman, Kolbes reise, har vakt adskillig oppsikt i det siste, noe lesere av St. Olav sikkert har notert seg. Boken er blitt behørlig omtalt i såvel presse som kringkasting, og Åge Rønning er med ett et hett navn i vårt litterære miljø. Endelig, vil nok mange si. For det er vel hevet over tvil at forfatteren har fristet en ufortjent bortglemt tilværelse i de innpå tretti årene han har bidratt med romaner og noveller av høy og helt spesiell kvalitet. Velvillig kritikk har han riktignok alltid blitt møtt med, men de store oppslagene og opplagene, debatten omkring verkene og litteraturviternes appetitt har latt vente på seg. Inntil altså ganske nylig.

Liv Blikrud

Kolbes reise er blitt kalt sensasjonell, vesentlig, stor, av europeisk format — en karakteristikk som sjelden blir norske forfattere til del, selv ikke de som er aller mest «in».

Sensasjonell er romanen på flere måter. Først og fremst på grunn av sitt tema og den helt originale gjennomføringen av dette, men også fordi den er så sterk og tett i veven, så språklig briljant (som de fleste av Rønnings bøker) og så utrolig spennende. Som tittelen tyder på, er dette en bok som har med martyren, fransiskanerpater Maximilian Kolbe å gjøre. Som vi vet, ble han helligkåret 10. oktober i fjor. I 1941 gav pater Kolbe frivillig sitt liv for en annens skyld, da han i utryddelsesleiren Auschwitz lot seg sperre inne i en bunker sammen med ni andre fanger for å sulte ihjel. Her

forsøkte han, så godt det lot seg gjøre, ved sang og bønn, å holde motet oppe hos sine medfanger, og da bunkeren ti dager senere ble åpnet, var han og to andre fremdeles i live. De tre ble straks etter drept.

Denne historien er det romanens hovedperson, den kvinnelige journalisten Ki (K for Kolbe, key = nøkkel!), vil prøve å skrive. Egentlig skulle hennes fraskilte mann i BBC ha laget noe ut av det, men for mye whisky og andre slags utskielser har satt en stopper for hans arbeid. Men Ki føler denne utfordringen nesten som et kall. Motvillig og redd nærmer hun seg stoffet om Kolbe:

Men jeg innbilte meg kanskje også at det var en som meg som skulle skrive

det ned. En som ikke var noe særlig, men som kunne minne en syk og deprimert verden om historien.

De berømte forfatterne har ikke tid til slikt:

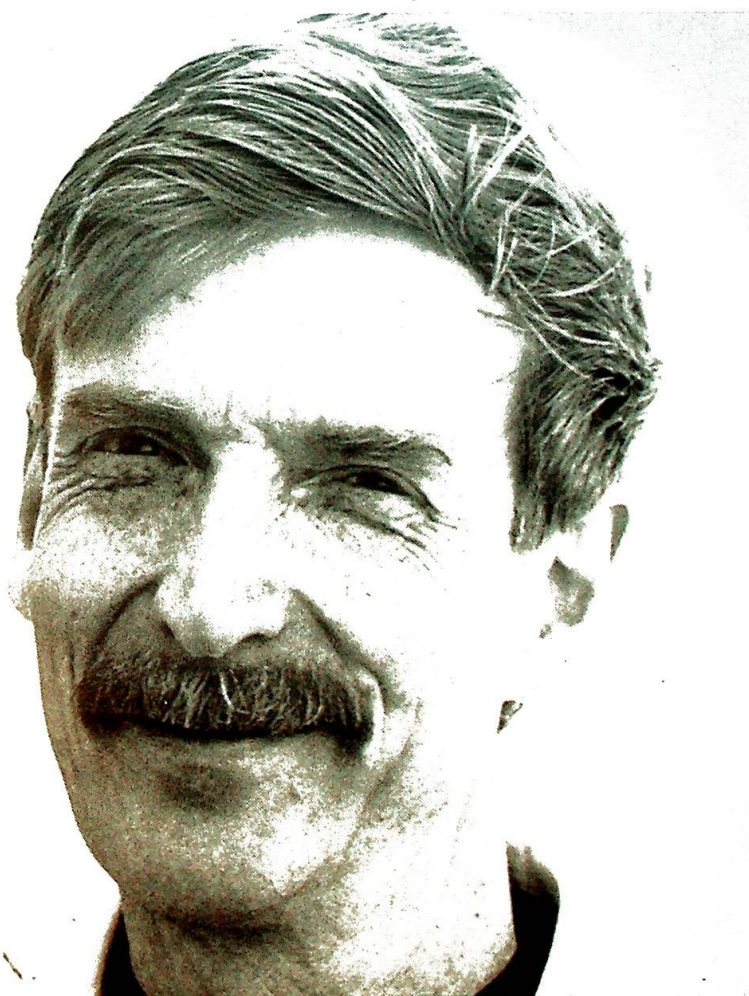
Ingen av dem lette etter tegn på noe som hjalp oss som var innelåst og tilsynelatende fortapt i det onde

spill av krefter rundt oss.

Hva er det som tvinger denne kvinnen til å beskjeftige seg med Kolbes skjebne? Her er det vi er inne på det mest interessante i romanen, nemlig sammenkoblingen av dens to plan, fortellingen om Ki og Kolbes historie. Ki er en helt alminnelig og moderne kvinne — fri og uavhengig etter et

mislykket ekteskap og andre strandede forhold. Hvilhelst reiser hun omkring i Europa. Uten illusjoner om å oppleve noen love-story, men likevel på jakt etter kjærlighet og fellesskap. Men det hun erfarer, er mest fornedrelsen, menns grove utnyttelse og misbruk av kvinnelig seksualitet. Likevel er det nettopp i fornedrelsens øyeblikk at stoffet om pater Kolbe griper fatt i henne og begynner å virke i hennes liv. Dette slår Rønning fast allerede i første kapittel, der han skildrer hvordan Ki først blir anfalt av klaustrofobi og siden utnyttet seksuelt. I likhet med Kolbe blir Ki også sperret inne, et motiv som går igjen gjennom hele romanen.

Og da hun i annen del av boken ligger dødssyk og forteller en katolsk prest om sitt liv, fremgår det stadig tydeligere at hun på mystisk vis faktisk har delt skjebne med den polske pateren og foretatt Kolbes reise. For hverdagsmennesket Ki hører til de utvalgte som virkelig møter ondskapen i tilværelsen, og som kvinne møter hun den inkarnert i voldsmannens og seksualforbryterens skikkelse: Hvor hun enn kommer på reisen, dukker den samme mannslingen opp og tvinger seg innpå henne. Men ikke bare rent fysisk. Han vil

STØTT
CARITAS NORGE
Postgiro 2 02 08 81

4

stanse henne i skrivearbeidet, i det han prøver å overbevise henne om hellighetens fravær i dødsbunkerens. Kolbe døde ikke som en helgen, hevder Ondskapen, han «angret på alt sammen i det øyeblikk de var murt inne i mørket. Uten et lysglimt, bare med sine egne avsyndige hyl».

Slik fungerer dette bildet av den inkarnerte ondskap — voldsmannen og den intellektuelle reduksjonsisten — som et uttrykk for vår tids benektelse av kjærlighetens og hellighetens reelle eksistens. Tilsynelatende vinner han også kampen. Ki får aldri fullført historien om Kolbe, og hennes siste handling består i å få manøvrert sin troløse og berusede elsker bort fra noen væpnede småopptøyer i København. Så blir hun selv truffet av en kule. En offerhandling i all tarvelighet. Men likevel blir Ki stående som en håpets budbringer. Uten å være seg det bevisst er hun blitt tatt i en høyere viljes tjeneste og har utført sitt oppdrag — uten glans.

Verkets allegoriske karakter synes ganske klar. Vi har her å gjøre med en diktning om håpets og kjærlighetens vilkår i «det onde spill av krefter rundt oss». Og historien om Kolbe blir da også ført videre av en «yngre tysk forfatter... Fyren

hadde blitt interessert, ja mer enn det.» Så hverdagslig og ubemerket arbeider de gode kreftene i tilværelsen.

Kolbes reise er ingen oppbyggelig roman, i vanlig forstand. Men den rommer en erkjennelse som samler seg om et spinkelt håp som den kvinnelige journalisten uttrykker på denne måten:

Det er ikke sant at det neste gang blir et eneste smell som gjør ende på vår verden. Den overlever som forrige gang ved noen fås kjærlighet og håp. Alt blir eventuelt anderledes, men disse enkelte bærer oss over det også.

Åge Rønning: *Kolbes reise*,
Gyldendal 1982.

Apropos uroen:

Omkring Vatikanets finanser

Til redaktøren av «St. Olav»!

Hvert presseorgan har dekket «Marcinkus-saken», dvs. Vatikanets andel i Banco Ambrosianos skandale, ut fra sine forutsetninger: fra fete overskrifter i den italienske presse til mer moderat dekning rundt om i verden. Men saken har vakt oppsikt overalt. Deres blad har, meg bekjent, ikke omtalt saken. De har sikkert Deres gode grunner til ikke å ha gjort det.

Jeg synes imidlertid at noe må stå i «St. Olav». De har riktignok ikke spalteplass til en gjennomgåelse av hele saken, som er meget komplisert og Deres lesere vil kunne finne dette stoff andre steder. Stort sett må man forresten si at de presseorganer det er naturlig for oss å lese, har behandlet Vatikanet svært hensynsfullt, når man tar i betraktning hvor alvorlig affæren er.

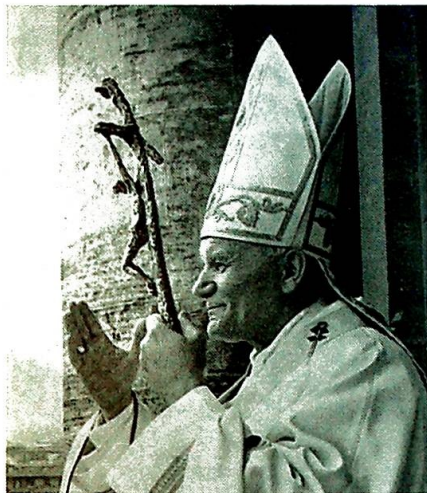
Det jeg ber om litt spalteplass for, er en betraktning om hvordan vi katolikker kan takle en så pinlig situasjon.

Noen holdninger er blitt umulige i vår tid, og selv Vatikanet har innsett det: Man kan ikke tie en slik skandale ihjel. Det er det ene. Man kan heller ikke velge den «apologetiske»

1983 blir hellig år

(KN). *Pave Johannes Paul II* overrasket kirken kardinaler under deres møte i november med å proklamere 1983 som et hellig år. I 1983 er det 1.950 år siden Jesu Kristi død. Det hellige år åpner fredag 25. mars og slutter påsken 1984.

Normalt feires hellige år hvert 25 år. Siste gang var i 1975. Et hellig år markeres som regel med spesielle bønner og med pilgrimsreiser, særlig til Roma og til Det Hellige Land.

linje og betingelsesløst forsvare alt det som blir begått av prelater som tydeligvis har nydt godt av to pavers tillit. Paven har måttet love å rydde opp i Vatikanets diverse økonomiske organer. Alt har åpenbart ikke vært som det burde, enten det har vært på grunn av naivitet eller på grunn av «smartness». Det skal hverken unnskyldes eller forsvares. I sine innlegg på kardinalenes forsamling sist i november har Johannes Paul II gått lenger enn noen av sine forgjengere i å forlate den apologetiske linje. Men ikke langt nok ennå.

Den holdning som sannsynligvis vil fortrenge de andre i den katolske kirke, blir etter alt å dømme den man kunne døpe «den kontinentale» og som f.eks. Frankrike er en god eksponent for. Jeg siterer Jac-

Julefeiring i Polen

Store menneskemengder samlet seg foran det polske kampsymbolet blomsterkorset etter midnattsmessen i St. Annas katedral i Warszawa julaften. Menneskemengden viste seierstegn, sang patriotiske sanger og ropte slagord til støtte for den forbudte fagorganisasjonen Solidaritet.

Til tross for myndighetenes løfter om delvis å oppheve den militære unntakstilstanden nyttårsaften, brukte mange polakker gudstjenestene som en sjanse til å vise sin støtte til Solidaritet.

ques Nobécourt, meget vel ansett journalist og romersk korrespondent for «Le Monde» (28.-29. november 1982): «Alt dette har intet å gjøre med troen hos dem som regner seg for troende, eller med religionen. Kirken er et samfunn av mennesker som hverken er mer eller mindre skandalepreget enn noe annet. Det lærer man nettopp i Roma.» Denne holdning er besnærende og faller sammen med den vi kjenner fra en rekke store katolske forfattere fra Georges Bernanos, Francois Mauriac, Graham Greene, Evelyn Waugh og til Morris West. Den peker på noe vesentlig. Men den fører så lett til kynisme hos dem som ikke tar sin tro dødsens alvorlig — og det er det de færreste som gjør. De fleste leser Nobécourt eller andre likesinnede journalister, trekker på skuldrene og sier: Det var det, jeg ventet egentlig ikke annet fra det hold og min tro er uanfektet.

Kan vi akseptere denne form for resignasjon? Den affære vi taler om, har kostet flere mennesker livet. Anfekter det ikke vår tro? Min mening er at vi i Norden, uten å pretendere å være all verdens samvittighet, slik som mange nordmenn drømmer om, har en plikt til å skape en offentlig

I Roma benyttet pave Johannes Paul anledningen til å be en spesiell bønn for sitt hjemland:

«På denne Vår Herres fødselsdag ber jeg for alle mine brødre og søstre i Polen, og spesielt for dem som har lidt og som er tatt bort fra sine kjære. Måtte de finne nytt håp,» sa paven som denne gangen unnlot å kritisere de polske myndigheter direkte.

VÅRT LAND

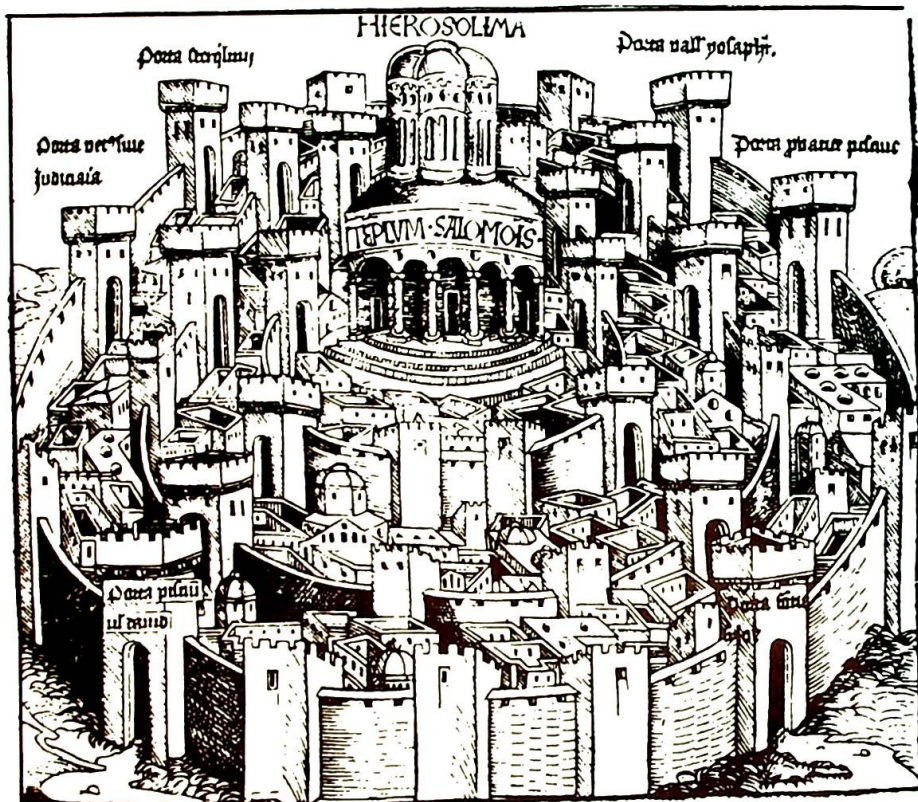
opinion som ikke så lett lar seg avspise av en trett kulturpessimisme. Vi må gjerne tro bedre om mennesket. Og det ville være ønskelig, selv om vi er så få, om vi ga uttrykk for vår uenighet og vår protest.

Britiske katolikker — «The Tablet» er en hederlig representant for dem i så henseende — har en bedre holdning enn de fleste på dette punkt. Vi behøver ikke å være alene i verden. Men vi bør gjøre det kjent at vi tar kraftig avstand fra alt det som har hendt omkring Marcinkus. Det er fullstendig antikvert å la et enkelt menneske boltre seg i slike spekulasjoner uten skikkelig kontroll. Ingen er ute etter Marcinkus av lyst til å se ham straffet. Men vi må gjøre det klart at løsningen er heller ikke a) å redde ham bak Vatikanets mur, ved å påberope seg at Vatikanet er en selvstendig stat, for b) å gi ham nye fine stillinger (selv om de forhåpentligvis ikke har noe med økonomien å gjøre). Vi har rett til å kreve en viss anstendighet. Og det er kanskje ikke av veien å sitere fra aller høyeste hold: «Dersom deres rettferdighet ikke er større enn de skriftlærdes og fariseernes . . .»

Med vennlig hilsen
Albert Raulin o.p.

Else-Britt Nilsen:

Hun søkte klosterlivets røtter

Vi møtte søster Abraham første gang etter å ha ringt på døren til erkebispegården for Den etiopiske kirke i Jerusalem. En munk viste vei, og der traff vi henne i et trangt, mørkt rom, ivrig opptatt med å sende ut et rundskriv.

Søster Abraham — eller Kirsten Pedersen for å bruke hennes sivile navn — hadde lenge fengst vår oppmerksomhet. Hvordan var det gått til at en dansk kvinne — velutdannet og åpen for vår tid — er å finne som en slags nåtidens «kirkemoder» i en kirke som synes uendelig fjern fra skandinavisk kultur og uttrykksform?

Søster Abrahams historie er både spennende og uvanlig. Den minner oss kanskje først og fremst om at Vår Herre ikke nøler med å benytte overraskende veier for de mennesker han har utsett til spesielle oppgaver . . .

Det er et begrenset antall til salgs av den mindre utgaven.

Kr. 880,- uten bånd

Kr. 930,- med bånd

St. Olav Bokhandel

—Jeg kommer faktisk fra en god luthersk familie, og var selv KFUK-speider, forsikrer søster Abraham. — Mine foreldre tok oss med til kirken hver søndag, men vi følte oss aldri *presset*. Dette er jo i kontrast til hva barn ofte opplever. Mor sa alltid: «Troen er noe du selv må ta stilling til.»

Gjennom mine foreldre fikk jeg stor respekt for protestantismen, men jeg innrømmer at jeg aldri har kunnet noe med frie bønner. Som ung raste jeg mot dem, i dag anser jeg dette som noe menneskene må ha all rett til selv om jeg selv ikke deltar aktivt.

— *Veien gikk så til katolisismen...*

— Da jeg var 11 år begynte jeg å føle meg tiltrukket av Den katolske kirke — særlig av klosterlivet. Det som opptok meg, var ikke tanken på et liv i *fellesskap*, men det å gi avkall på verden for å søke Gud. Idealet den gang — som nå — var eneboeren. Marias plass hos katolikkene gjorde også inntrykk. Jeg forsto ikke hvordan man kunne fastholde at Kristus er Guds sønn, uten samtidig å ære Maria. Jeg hadde bilder av henne på veggen og en Maria-statue på rommet mitt som jeg brente lys foran, — til min fars forskrekkelse! Så sa

han en dag: «Hva ville du si hvis din far gikk hen og ble katolikk?»

En tredje ting må også nevnes i denne sammenheng: helgenene! Alle gode protestanter ber for hverandre, og ber hverandre om forbønn. Når et menneske dør, så opphører det jo ikke å eksistere. Jeg fant det svært ulogisk at man ikke fortsatt kunne be om deres hjelp. For meg var det naturlig

Ga livet for kristnes enhet

Cistercienserinnen Gabriella Sagheddu ønsket i ung alder å gi sitt liv for de kristnes enhet. Kort tid etter å ha uttrykt dette ønske, døde hun bare 25 år gammel i 1939. Søster Gabriella blir saligkåret ved avslutningen på bonneuken for kristen enhet i år. Høytideligheten vil finne sted i St. Paulus kirke utenfor murene.

NEWS BULLETIN/
Order of the Cistercians S.O.

at vi både ser opp til helgenene, og at vi ber om deres forbønn. De viser at det er mulig å leve etter evangeliet, og at vi ikke har noen unnskyldning for å la være! Dette førte meg til Den katolske kirke, og det står stadig fast.

Da studentereksamen var overstått, gikk veien til birgittinerinnene i Vadstena. Søster Abraham er dypt takknemlig over alt hun mottok der. Etter noen år vokste imidlertid overbevisningen om at dette ikke var hennes plass. Det ble studier i semittisk filologi ved universitetet i København.

— *Hvordan oppstod kontakten med Israel — eller Det hellige land som De gjerne sier?*

— I 1964 dro jeg nedover og arbeidet et par måneder på en kibbutz. På veien hjem til København slo det meg at jeg måtte reise tilbake. Ennå visste jeg ikke hva jeg skulle gjøre der, men året etterpå dro jeg — og ble. Og som så mange andre, brukte jeg de første månedene til å lære nyhebraisk.

— *Også for Deres religiøse søken ble denne tiden avgjørende?*

— Spørsmålet om hvordan jeg skulle leve monastisk hadde ikke sluppet taket. Nå opplevde jeg den orientalske klostertradisjonen på nært

hold. Først tenkte jeg på Den gresk-katolske kirke, men den er svært arabisk her. Selv om min språklige bakgrunn først og fremst er hebraisk, snakker jeg også arabisk. Likevel passet jeg ikke inn her.

— *Hva fikk Dem til å velge Den etiopiske kirke?*

— Ønsket om å leve en bestemt type monastisk liv var grunnen til at jeg sluttet meg til denne kirke. Jeg kom hit som nonne, og har aldri villet være noe annet enn det. Klosterlivet her er det klassiske fra ørkenfedrenes dager. For meg har det overhodet ikke vært tale om en konversjon utfra teologiske motiver, hvis man i det hele kan tale om noen konversjon. I likhet med nabokirkene godtok ikke Den etiopiske kirke konsilet i Kalkedonia i 451. Selv opplever jeg ikke dette som noe stort problem. Hadde det vært tilfelle, ville jeg aldri tatt skrittet.

— *Hvordan er det å leve som nonne i denne kirke?*

— Jeg hadde nok tenkt meg noe «kontemplativt» etter Vestens terminologi, men det første jeg ble satt til, var selvfølgelig undervisning! Først ga jeg kurs i engelsk, siden også i hebraisk. I økumenisk sammenheng er det dessuten blitt

Kvinnediskriminering

Norsk Kvinnelig Teologiforening mener at svært mange både nye og gamle salmer i det nye salmebokforslaget inneholder kvinnediskriminerende språk, og at arbeidet med å få bort dette må prioriteres i arbeidet med å revidere språket i forslaget til ny salmebok for Den norske kirke.

Mange av salmene i salmebokforslaget er preget av å ha blitt til innenfor et mannsdominert samfunn og et mannsdominert språk. Men det er også mange salmer som er lite preget av det, og noen forfattere har

undervisning om øst-kirkene, bl.a. ved Det svenske institutt. Mye av tiden går med til sosialt arbeid. Folk kommer og ber om hjelp av forskjellig slag — bolig, utdanning . . .

— For egen regning tilføyer vi oversettelsesarbeider og ikonmaling. Ved det siste viderefører søster Abraham med sikker hånd, en meget vakker og særpreget tradisjon som er lite kjent på våre breddegrader, til tross for at hun har hatt en norsk elev. Om Den etiopiske kirke i Israel forteller hun bl.a.:

— Vi er omkring 500 etiopiske kristne i landet. Et av de mest slående trekk ved vår kirke er dens gammeltestamentlige karakter. Vi overholder fortsatt mange av forskriftene i Mosebøkene, — f.eks. spiser vi aldri svinekjøtt. Årsaken ligger nok dels i judaismens store innflytelse i landet før den kristne tidsalder, og dels i det forhold at Etiopia øyensynlig mottok Evangeliet fra «de omskårnes kirke» snarere enn fra Grekenland eller Egypt.

— *Går de etiopiske kristnes tilknytning til Det hellige land langt tilbake i tiden?*

— Det kan man trygt si. Det finnes belegg for en slik tilknytning alt i det 4. århundre.

bevisst lagt vekt på å bruke inkluderende uttrykksmåter.

VÅRT LAND

Fra ørkenen :

Abba Esaias:

«Flykt tom ære, og du skal lønnes med Guds herlighet i evigheten.»

«Enkelthet og uselvishet renser hjertet for ondt.»

Pilgrimene som aldri stoppet å legge kursen hit, har etterlatt oss tallrike beretninger om sine møter med etiopiske munkes som bodde på hellige steder, og om deltagelse i de fargerike religiøse seremoniene. Den gang som nå var gudstjenestene meget lange og gjerne slitsomme.

Gudstjenester på opptil 12 timer forekommer også i dag, og vi har ikke mindre enn 200

Edith Stein saligkåres?

München (KN). Biskopene i Bayern har bedt Paven om å saligkåre karmelittnonnen Edith Stein. Filosofen Edith Stein konverterte fra jødedommen til katolisismen og trådte inn i karmelitterordenen på 1930-tallet. I 1942 ble hun arrestert i Nederland, der hun hadde tatt tilflukt før krigen. Hun ble så ført til Auschwitz, der hun ble myrdet.

fastedager. På en fastedag rører ikke de troende mat før kl. 14. Bare vegetariansk kost er da tillatt; melk og melkeprodukter såvel som egg er forbudt.

— Er det bare munker og nonner som faster?

— Nei, legfolket er også med på fasten. Den er nesten blitt en slags erstatning for kommunionen som voksne bare sjelden mottar. Slikt kan faktisk medføre problemer i et utviklingsland. En bonde som må arbeide, trenger mat! I Etiopia er det sikkert at fasten skaper en del vanskeligheter.

— Hva med kvinnenes plass i Kirken?

— Hittil har menn og kvinner stort sett vært «betryggende adskilt» i gudstjenestene. Heldigvis finnes det visse unntak. Enkelte kirkebygg er utformet slik at adskillelsen ikke så lett er mulig. Kvinnene er dessuten så smått begynt å synge med, noe jeg personlig er meget glad for.

— Hva med liturgisk dans?

— Her i Jerusalem danses det aldri, men liturgisk dans forekommer i vår kirke. Slaginstrumenter kan også bli benyttet til de store høytider. Både når det gjelder dans og

når det gjelder instrumenter, blir de aldri benyttet i messen — bare i tidebønnene.

— Hvordan er Deres holdning til den økumeniske bevegelse?

— Da jeg kom hit, hadde jeg bare øye for Den katolske kirke, og syntes at økumenikken var noe overflødig. Her i Jerusalem skulle jeg imidlertid oppdage dybden i den.

Men må forstå hva som historisk er skjedd, — hvorfor noen lever som ortodokse kristne, mens andre er protestanter. Jeg synes at Guds ånd lever i de forskjellige kirkene og nærmer dem hverandre. Dette er en utvikling som er i gang, og den støtter jeg helhjertet. Her må vi være svært ærlige og oppriktige uten å slå hverandre i hodet. Vi må innrømme felles feil, men også se at vi kan gå videre sammen.

Når vi går inn i et gudshus, må vi ikke føle oss som en gjest, men som en kristen som er hjemme. Jeg tror at kirkene nesten alt er ett. Det er fortsatt vanskeligheter å overvinne. Jeg er imidlertid meget innstilt på at vi samarbeider allerede nå og ikke sitter og venter på at de teologiske samtaler skal bli avsluttet. Visst skal man ikke sære, men vi må ikke bli sittende med hendene i fanget uten å gjøre noe.

Galligani

Gaver, Pryd- og brukskunst

Med tre forretninger i sentrum.

Vika Terrassen - Stortingsgt. 22 - N. Slottsgt. 25

9

Salg fra 20. januar

Bøker fra kr. 5,—
Plater fra kr. 10,—

Torsdag holder vi åpent fra kl. 9—18.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S
Akersveien 5, Oslo 4. Tlf. (02) 20 72 48.
Åpent kl. 9—16

Lør. 10-14

Tors. 9-18.

Albert Raulin:

En brobygger

Budskapet var ikke uventet da det kom juledagsaften. Den leverkraft som var blitt oppdaget sist vår, hadde fullført sitt verk: Sr. Elisabeth hadde sovnet inn rolig og fredfullt.

Sankta Katarinahjemmet er et kjent begrep ikke bare i Oslo, men over hele Norge.

THRONSEN & CO. A/S

Boktrykk
Offset
Repro

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo 1
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

10

Mange unge kvinner har tilbragt noen år av sitt liv på dette hjem, ledet av dominikanerinnene. Men Katarinahjemmet er også kjent av mange på grunn av den franskundervisning som er blitt gitt på samme sted. Og i de senere år har franskundervisningen de-roppe i Majorstuveien vært knyttet til ett navn: Sr. Elisabeth.

Yvonne Chauvin var født i 1908 i Oslo av fransk far og norsk mor. Etter noen år dro hun til Frankrike, hvor hun vokste opp. Men 19 år gammel var hun igjen å finne i Oslo. Av sin far hadde hun fått det kall å være en brobygger mellom fransk og norsk kultur.

Da hun kom tilbake til Norge, ble hun kjent med de nyankomne søstre ved Majorstuen som snart åpnet et pensjonat. Hun bodde der en stund. Og der fant hun et kall som gjorde det mulig for henne både å bygge den fransk-norske bro som hun hadde i tankene, og å vie sitt liv til Gud i et kloster.

Novisiatet i Frankrike ble ikke for henne den omplantning slikt måtte bli for norske piker. Og hennes tilpasning til norske forhold etter endt prøvetid reiste heller ikke de problemer som franske søstre møtte. Hun var hjemme begge steder.

Med det samme var hun i stand til å gjøre en innsats, og det ble på sprogundervisningsfronten. Mange er glad for den fransken de har lært av henne, men det de fleste vil huske, er hennes omsorg for elevene og hennes vilje til å utvide deres horisont, ikke minst i kunstnerisk retning. Bare det beste var godt nok for henne!

Sparsomhetsideologi

Den amerikanske fremtidsforskeren James Ogilvy snakker om en voksende gruppe mennesker som storbedriftene ikke tar hensyn til. Det er mennesker som vil ha kvalitet, ikke kvantitet, mennesker som har en slags sparsomhetsideologi, som preges av nøkternhet. I USA regner forskerne med at hele 20 prosent av befolkningen tilhører denne gruppen mennesker.

FOLKEVETT

Syk hadde hun vært tidligere i livet. Og da den siste sykdom kom — og hun visste at den var den siste — var hun forbedret. Hun viste ingen dødsforakt, for en kristen forakter ikke døden. Men døden var simpelthen for henne en vei til Gud. Og hun gikk Gud i møte under sin siste adventstid like enkelte som hun i sine unge år hadde sagt «ja» til å vie sitt liv til ham. «I livet som i døden hører vi Herren til» (Rom. 14,8).

Søster Elisabeth ble for sin innsats for fransk kultur i Norge to ganger hedret av franske myndigheter — i 1969 ble hun tildelt Palmes Academiques og i 1976 ble hun utnevnt til Chevalier de l'Ordre national du Mérite.

AFTENPOSTEN

MILITÆRES VALFART LOURDES

Avtjener du verneplikten i mai 1983 eller kjenner du noen som gjør det? Hvert år arrangeres militær valfart til Lourdes. Alle som er i det militære kan delta i valfarten som er sterkt subsidiert. Et hefte som presenterer tilbudet kan fås ved henvendelse til UNKF's sekretariat, Akersveien 5, Oslo 1, tlf. 20 72 26.

Pater Planck's siste bønn

Herre,

Du er den Gud som har båret all min frykt og redsel. Var døden som kommer mot meg, og som dag for dag tar meg mer og mer i besiddelse, bare *min* død; — da ville jeg skjelve av frykt.

Det er forferdelig å skulle dø.

Men døden som nærmer seg, er først og fremst din død, Å, Jesus Kristus. I min menneskenatur, som er fortsettelsen av din, skal du forlenge og virkeliggjøre mysteriet om din egen død.

Hånd i hånd med deg skal jeg forlate dette uheldelige kjød. Skritt for skritt med deg skal jeg stige ned i mørket, like til graven.

Og jeg skal gå gjennom Guds doms ild som vil prøve mitt verk: Fortære halmen og rense gullet.

I denne fryktelige stund, vær da mer enn noengang, Å, Jesus Kristus, grunnvollen som jeg har satt min lit til.

Alt nå ber jeg om miskunn for min nedferd til dødsriket!

Jeg har ikke klart tanken på døden så lenge jeg har visst den innskrevet i meg. Meg jeg godtar av hele mitt hjerte at din død fornyes, fullbyrdes i meg. Jeg vet hvor den fører. Jeg vet at med deg stiger jeg opp fra denne svimlende nedfart til avgrunnen.

Hånd i hånd med deg — det er mitt håp — stiger jeg mot den bolig som ikke er gjort av menneskehender for å være hos deg i ett kjød.

Og freden skal råde for alltid,
Mellom all den angst som bor i meg
og all den kjærlighet jeg har til deg.

Nye økumeniske fremskritt
London (NØP/CIO). Etter forhandlinger mellom Vatikanet og Canterbury er det gjort kjent at den internasjonale dialog mellom Den romersk-katolske og Den anglikanske kirke skal gjenopptas. Den nye kommisjonen skal diskutere videre de hindringer som ennå finnes og som må ryddes av veien for en mulig gjenforening av de to kirker kan finne sted.

Luther feirast

I 1980 var det Augustana som runda 450, i 1983 er det drivkrafta bak som rundar 500. Med andre ord: det skal feirast at det er eit halvt årtusen sidan den teologiske bulldosaren Martin Luther vart fødd i Eisleben. Sidan både Eisleben og dei fleste andre Lutherstadene ligg i det noverande DDR, vil sjølv sagt hovudfeiringa gå føre seg der. Men det skal óg feirast i andre land, til dømes i Noreg.

Tonen i feiringa er alt sett. Kva for svar kan fortida gje på problem i vår tid? I dag er det til dei protestantiske kyrkjene Luther sitt kall til bot og fornying er retta. Dermed vert feiringa fyrst og fremst ei oppmoding til kyrkjeleg sjølvgransking, og berre i neste omgang til å heidra en mann og det han gjorde.

Dessutan har reformasjonen no fått attende den økumeniske dimensjonen Luther sjølv var oppteken av, seier teologen Helmut Zeddies, generalsekretær i den aust-tyske nasjonalkomiteen for Det Lutherske Verdsforbundet. «Luther hadde ikkje noko ynskje om konfesjonelle restriksjonar; han ville ikkje splitte kyrkja, men fornye henne. Han kunne berre førestille seg ei universell Jesu Kristi kyrkje i verda. Kyrkjene her i landet må ta omsyn til denne klare økumeniske dimensjonen når dei legg planane for feiring-

ane,» seier Helmut Zeddeis.

Sjølve fødselsdagen er ikkje før 10. november 1983, men i DDR vil heile året vere prega av jubileet, som vert førebudd av ikkje mindre enn to Lutherkomitear. Først ute var dei lutherske kyrkjene, med jubileumsplanar samla under dei enkle Lutherorda om å frykte og elske Gud over alle ting. Så fann dei kommunistiske styresmaktene, som sidan 1978 offisielt har gjeve opp vona om eit ateistisk DDR, ut at den opprørske augustinarmonken frå Erfurt også måtte feirast offisielt.

Stutt fortald kan ein seie at den kyrkjelege Luther-feiringa tek sikte på å syne kva Luther og reformasjonen har å seie for kyrkjelydane i dag. Medan den statlege feiringa ynskjer å syne Luther og reformasjonen sin innverknad på tysk historie, kultur og språk. I dette ligg òg tanken om Luther som tidleg ideologisk banebrytar for kommunismen. Difor vil den statlege feiringa leggje mest vekt på konferansar og utstillingar, der marxistar og kristne kan møtast, medan den kyrkjelege legg vekt på kyrkjedagar og andre arrangement for lutheranarar frå heile verda.

1. mai 1983 er opningsdagen for det kyrkjelege Lut-

«Et viktig sakrament»

Chicago (NC). - En undersøkelse blant lesere av «U.S. Catholic» - et månedsblad som utgis i Chicago - viser at to av tre anser skriftemålet som «et viktig sakrament i mitt liv».

Nesten tre hundre av bladets lesere deltok i undersøkelsen, og vel 90 prosent av disse tok avstand fra tanken at «den katolske kirke ville klare seg godt selv om det ikke fantes

sakramenter og seremonier av en eller annen art til å uttrykke syndsforlatelse».

Når det gjelder hyppigheten av skriftemål, svarte halvparten at de skrifte-
 måler 2-3 ganger i året. 22 prosent opplyste at de skrifte-
 målet sjeldnere enn én gang i året, 4 prosent
 aldri, 9 prosent én gang i måneden og bare
 2 prosent oftere enn én gang i måneden.

Litteratur

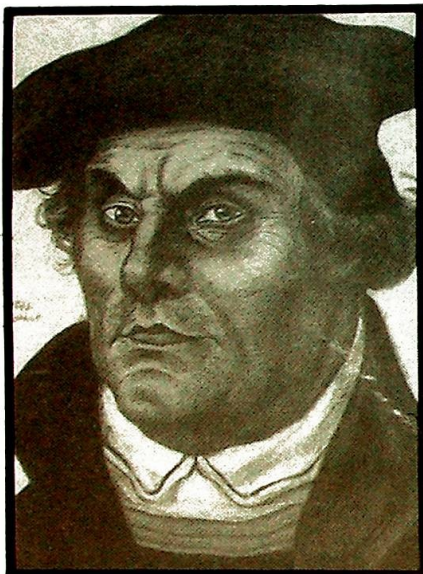
Dåpen i norske kirkesamfunn *Land og Kirke/Gyldebrandt 1982, 121 s.*

«én Herre, én tro, én dåp»
 (Ef. 4,5) . . . ?!

De siste årenes internasjonale økumeniske samtaler har gjerne resultert i rapporter som hver gang presenterer et dokument om en felles overbevisning i viktige grunnsyn, altså et økumenisk vitnesbyrd om en felles basis trass i eksisterende forskjell i detaljer og formuleringer.

Her foreligger nå en bok hvor seks norske teologer etter tre års økumeniske samtaler fremlegger seks separerte monografier om dåpen, hver med sitt kirkesamfunns dåpssyn. Dette kan da virke litt skuffende, for det illustrerer de karrige kår for økumenismen i vårt land. Et lite, men viktig avsluttende kapittel dveler ved de ymse vanskeligheter for å komme til en syntese.

Førøvrig finner en mange gode trekk i de seks grundige, men samtidig lettlestede kapitlene som inneholder en del tankevekkende og oppbyggelige gullkorn. Praktisk er det også at en finner de ulike dåpsritualer gjengitt i boken. Et gammelt ord sier jo: Lex

her-jubileet. I mai, juni, juli og september kjem så dagens kyrkjedagar i Erfurt, Rostock, Frankfurt an der Oder, Eisleben, Magdeburg, Dresden og Wittenberg, før det heile toppar seg i ei festveke i Eisleben i dagane rundt 10. november. Frå utlandet kjem det fyrst og fremst inviterte gjester til desse tilstelningane. Frå Noreg dreg ein delegasjon som vert oppnemnd i statsråd, med kyrkjeleiarar og andre. Kyrkje- og undervisningsminister Tore Austad er mellom desse.

KIRKE-AKTUELET

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

orandi lex credendi: Som man ber, tror man.

Omtalen av udøptes skjebne kan være en måler for en mer optimistisk teologisk tenkning i et kirkesamfunn om Guds kjærlighet og allmakt.

I anmerkning nr. 8 til det katolske innlegg oppgir forfatteren som kilde: Corpus Iuris Canonici, som er en samling av juridiske middelaldertekster, utgitt i 1580. Det skal være: Codex Iuris Canonici, den gjeldende kirkerett fra 1917.

Måtte boken være et første skritt på en lang, viktig vei mot det mål som Jesus formulerte i sin yppersteprestelige bønn: «At de alle må være ett.» (Joh. 17, 21)

Gerhard Vranken

Invitasjon til paven

Managua (KN). Regjeringen i Nicaragua har invitert pave Johannes Paul II til å besøke landet under hans planlagte reise til Mellom-Amerika i februar. Den sandinistiske regjering, som innbød paven til et besøk allerede i 1980, roste samtidig Johannes Pauls fredsbestrebelse.

Paven skal besøke opptil seks latinamerikanske stater i februar, bl.a. El Salvador, Costa Rica og Haiti.

Pavebesøk i Østerrike

Wien (KN). Biskopene i Østerrike har nå offentliggjort programmet for det planlagte pavebesøk til landet i september. Paven skal være i Østerrike i fire dager. Et høydepunkt blir besøket til valfartsstedet Mariazell.

Tor Edvin Dahl:

Abrahams barn

Cappelen 1982

«Abrahams barn» av Tor Edvin Dahl er en fortsettelse av tidligere bøker, men kan utmerket godt leses som en selvstendig bok. Etter å ha lest den har Svein Åtland sendt oss denne anmeldelsen, — av ham selv karakterisert som «personlige kommentarer».

Sist høst kom en ny bok av Tor Edvin Dahl, denne pinsevevn og forfatter som produserer bøker i en uopphørlig strøm.

Denne gangen dreier det seg om en besynderlig kriminalroman som begynner i 1. Mosebok. Den starter med predikanten Walter Amundsens utleggelse av teksten om Abraham som skal ofre sønnen Isak. Det er en skildring av et hallelujamøte med de velkjente psykologiske mekanismer der predikanten manipulerer forsamlingen. Predikanten starter uten egentlig å vite hvor han vil hen, men etter hvert blir han engasjert og trekker forsamlingen med seg ved sin makabre fremstilling. Minst av alt minner dette om en kriminalroman.

I neste kapittel finnes predikant Amundsen død, myrdet. Så begynner etterforskningen. Og det blir flere dødsfall. At det etter hvert utvikler seg til en ekte kriminalroman, må man bare medgi. Tor Edvin Dahl har talent til å tråkle

sammen historien.

La så en dypere litteraturnalyse bero. Anmelderen er selv spent på reaksjonene som vil komme i andre omtaler.

Men noen personlige kommentarer kan muligens interessere:

— Forfatteren har usedvanlig lett for å skrive, men jeg mener at han simpelthen arbeider for fort. Hans bøker «Guds tjener» (1972) og «Renate» (1981) er kanskje de beste. Men når han skriver flere bøker i året, blir bøkene for lite gjennomarbeidede i formen, og det blir for mye fyllstoff.

— Det virker etter min mening som om forfatteren bruker billige påfunn for å gjøre teksten interessant. Han porsjonerer ut firkantet erotikk og bannskap med jevne mellomrom. Den subtile erotikk behersker han ikke, og det påtatt vulgære virker ikke særlig ekte.

— Svakheterne til tross; man legger ikke romanen vekk. Selve kriminalgåten krever sin

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning

TORNØGÅRDEN - BERGEN

Aage Hauken o.p.

En preken om nattverden

løsning. Man er fanget inn i en spennende historie, selv om forfatterens innfall er litt tilfeldige iblant. Og skildringene av menneskenes eksistensielle kamp mellom det Gud-inspirerte og fornedrelsen i avmakt, er ekte nok.

Det aller beste er miljøskildringene. At det er pinsevennmiljøene i Oslo forfatteren kjenner best, er egentlig underordnet. Mye er felles med det som foregår i andre karismatisk pregede miljøer i dag, både innenfor og utenfor Den norske kirke. Det som på den ene side er en fornyelse i norsk kristenliv, virker samtidig skremmende. Den katolske kirke bør følge nøye med slik at den kan nyttiggjøre seg det beste ved Oase-bevegelsen og de evangeliske aksjoner. Samtidig bør den mane til nøkternhet.

Et spørsmål til ettertanke: Hvordan skal man kunne skille mellom utløsningen av de oppskrudde forventninger og nærværet av Den Hellige Ånd?

Svein Åtland

«Ett legeme og én Ånd - slik som dere er kalt til ett og samme håp.

En Herre, én tro og én dåp, én Gud og alles Far - han som troner over alle, virker gjennom alle og er i alle.»
Ef. 4,5-6.

Dette kjente Paulus-sitat dreier seg i bunn og grunn om *nattverden*, Herrens eget måltid — det mest sentrale av sakramentene, vårt daglige brød som kristne. Den samme lesning setter nattverdsfeiringen inn i dens rette sammenheng i den gamle og i den nye pakt, og denne er det verd å reflektere litt over.

Nattverden uttrykker på en glimrende og utvetydig måte det som er hensikten med kirken i sin helhet: å *samle* det som er spredt, *forene* det som er skilt, *sammensøye* det som er ulikt, kort sagt: *skape* en høyere enhet av forskjeller, motsetninger og ulikheter. Brødet brytes i mange stykker — for igjen å *gjøre* oss til ett, til en enhet og en helhet, *gjøre* oss til det, fordi vi ikke *er* det, *gjøre* det igjen og igjen, fra søndag til søndag.

Kirkens liv består med andre ord i å forene mennesker med hverandre, skape fred og enhet i menneskeheten, skape en ny menneskehet, et nytt Guds folk, skape en ny skapning. Nattverden dreier seg om dette. Den viser oss at Gud ikke søker frelste enkeltindivider, men en frelst menneskehet. Og kirken skal være det fellesskapet på jorden som ivaretar menneskets interesser, som taler menneskets sak, som forsvarer menneskets rettigheter, — fordi mennesket er skapt i Guds bilde, — fordi mennesket derfor er hellig, — fordi mennesket er mer enn biologi og rase.

Både Jesus og Paulus er bibelske teologer — som bygger på arven fra fedrene. Og denne arven hadde lært dem noe særdeles viktig om historien og religionen. Profetene hadde — den ene etter den andre — forsikret at fred med Gud er en illusjon dersom det hersker krig menneskene imellom. Ingen som hater sin bror, kan i fullt alvor si at han elsker Gud. Derfor refser de

Kirkens makt og kjærlighetens Kirkens oppdrag er å være Kristi forlengede arm inn i vår tid, i vår vanskelige og angstfylte virkelighet. Den skal formidle Guds gode budskap om frelse fra det onde, kanalisere hans betingelsesløse og grense-sprengende kjærlighet, gi fellesskap, fremtid og håp.

Kirken skal gi, ikke ta. Den skal tjene, ikke herske. Innby, ikke tvinge eller true. Den skal øse opp fra bunnløse dyp i Guds kjærlighetsfylte hjerte til alle som vil ta imot.

Størst av all er kjærligheten, fordi Gud er kjærlighet. Tar man kjærligheten bort, faller bunnen ut av kristendommen. Kirkens makt er kjærlighetens kraft — Guds egen mektige «antimakt».

KIRKE OG KULTUR

politikere, konger, overklasser, til den grad deres makt var basert på andres tvang, deres egen frihet på andres ufrihet, deres rikdom på andres fattigdom, deres trygghet på andres utrygghet og usikkerhet. — Så konkret og alvorlig er religionen dersom den skal fungere rett, som bindeledd med Gud. I seg selv er religionsutøvelsen ikke nøytral, men heller tvetydig: den kan fremme Gudsforholdet — eller hindre det, gjøre oss bedre eller verre, gode eller onde, kjærlige eller hatske. De positive aspekter er like lovende som de negative er skremmende. Det er dette den profetiske protest og den profetiske tale handler om. Den som tilber Gud, må vite hva han eller hun gjør — at han søker kontakt med den levende Gud, en rensende og en fortærende ild.

Når Gud i det hele tatt mottar våre offergaver, godtar vår tilbedelse og hører våre bønner, er det avhengig av om vi tilber slik Han selv har vist oss. Og det har Han gjort i *nattverden*. Han krever at vi skal komme sammen for å tre frem for Ham, elske hverandre for å elske Ham, gi hverandre tegn på fred og vennskap før vi får kalle oss Guds venner. Liturgien er i sin

helhet en illustrasjon på Guds *pedagogi*, Hans måte å oppdra oss på, gjøre oss til mennesker, medmennesker, kristne mennesker. Menneskelig det er noe vi blir sammen, for ingen kan frelse seg selv. Vi trenger hverandre for vår frelses skyld.

Herrens legeme og blod får vi altså ikke nyte privat, i en som majestet og tilfreds opphøyelse, i from isolasjon. Nei, Herren må vi pent møte der Han er å finne, der hvor Han alltid har vært å finne: i vårt fellesskap. I nattverden vil Han det ene å gjøre oss til sine lemmer, deler av ham selv. Men her gjelder det at som man gir, så får man. Ingen kommer til messen bare for å få — ingen bare for å ta. Vi kommer for å gi. Uten offergaver ingen nattverd.

Er det så nødvendig at *de andre* kommer inn i vår Guds-dyrkelse? Er den ikke en privat sak? Nei! Gydsdyrkelse, tilbedelse, bønn og offer er ikke spørsmål om hva vi gjør med Gud, men hva Gud gjør med oss. Og for at vi skal kunne påberope oss én Gud og alles Far, må vi bli ett legeme og én Ånd i Kristus, han som kom for å forene det som synden hadde atskilt, og føre oss til Faderen.

Historien slutter ikke der. Det er ikke meningen at vi skal slå oss til ro med å bli en hellig klan, en sekt, en gruppe som er seg selv nok, som i suveren frelsesvisshet passivt venter på verdens ende. Dersom vi ikke tar fellesskapet med oss fra kirken og ut i verden, er det hele forgjeves. For vi er sendt til

Reise i ikonenes Russland

av Gunnel Vallquist

I filmen om ikonmaleren Andrej Rublev finnes en scene der maleren iakttar tre menn som sitter ved et bord i et lite hus. Fascinert betrakter han skikkelsenes konturer og innbyrdes forhold, griper et stykke kull og går ut for å tegne bildet på en hvit mur. Uvitende klippere har fjernet denne scenen før fremvisningen i Sverige. Det var en nøkkelscene som ville vise hvordan inspirasjonen kunne ha oppstått til «Ikonenes ikon», Treenigheten i englers skikkelse.

verden, som Faderen sendte Sønnen, en verden som trenger at menneskene blir venner, og trenger det sårt. Kristendommen består m.a.o. ikke i "å ha det godt" med seg selv, ha en god, sikker og trygg følelse inne i oss. Den er noe langt mer — for den består i å gjøre Guds vilje.

Gud er derfor selve *dybden* i vår nattverdsfeiring, *meningen* med vårt kristne fellesskap. Og den meningen ønsker Han å gi til all verden. Da er det opp til oss å la Gud være Gud i våre liv — muligheten har Han gitt oss i sakramentet 'Salige er de som er kalt til Lammets bord' — ja, dersom vi kommer dit med viljen til å bli gjort salige av Ham som vil være alt i alle.

Amen

Da jeg for et par år siden foretok en reise til Russland, var mitt viktigste ærend å få se dette ikon i original, der det henger i Tretiakovgalleriet i Moskva. I denne avdelingen av museet kan man tro seg hensatt tilbake til «det hellige Russland», så fortettet er den åndelige atmosfære som råder der. Den besøkende, turist eller russer, kan ikke unngå å bli grepet av andakt; man kan se unge foreldre lavmælt og inngående forklare et ikons innhold for intenst lyttende barn. For dette er ikke bare skjønn kunst: For hele den ortodokse kristenhet er ikonet en umistelig del av selve den kristne åpenbaring, en direkte konsekvens av at Gud tok synlig skikkelse i Jesus Kristus. Ikonene er hellige på samme måte som Bibelen og liturgien er hellig. (Den som vil vite mer

om dette, kan lese Ouspensky: *Theology of the Icon*. Det finnes en fransk utgave som er mer utførlig: *Théologie de l'Icone*, Cerf.)

Valfart i det hellige Russland

Forrige høst deltok jeg i en ny reise som kunne kalles en valfart i det hellige Russland, en reise vesentlig i to store ikonmaleres spor: Andrej Rublev og Teofanes grekeren, begge virksomme på slutten av 1300- og begynnelsen av 1400-tallet. I en behagelig buss fra Sverige rullet vi, — selvfølgelig under ledelse av en sovjettrussisk guide, — fra Leningrad over Novgorod til Moskva og derfra til Zagorsk, Rostov, Jaroslavl, Vladimir og Suzdal, steder som inngår i den såkalte «gyldne ring» av russiske middelalderbyer. Det trengtes en

A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING: (02) 19 12 00 - SERVICE (02) 19 12 20

hel del planlegging og atskillig målbevissthet for å få se det vi ønsket av kirker og ikoner. Men som oftest gikk det, og iblant viste det seg at den lokale guiden hadde inngående kunnskaper i vårt emne. Men andre ganger ble det bløffet freidig og friskt, som når en guide på forespørsel om den

nedre tverrbejelken på et russisk kors raskt svarte at den viste himmelretningen, — og en annen presenterte noen seksvingede keruber som den Hellige Ånd i flere utgaver.

Det som imponerer, og til en viss grad overrasker, er den stadige restaurering av kirker og ikoner som pågår i Russ-

land. I løpet av århundrene er ikonene blitt svarte av røken fra utallige vokslys. De er blitt «utbedret» ved den ene overmaling etter den andre. En «vasking» av ikonet var en risikofylt historie. Man hadde ingen garanti for at ikke noen av de ytre lagene var kunstnerisk mer verdifulle enn de underste. Nå har man utviklet en teknikk som tillater konservatoren å løfte lag etter lag, slik at man av samme ikon kan vise en hel rekke trinnvise varianter. Det finnes en åpenbar stolthet over dette restaureringsarbeide, men også en utvetydig ambivalens i innstillingen til den sakrale arv som man slik forvalter. De restaurerte kirkene blir som regel museer; «fungerende» kirker er som oftest mer beskjedent utstyrt. Om man ønsker reproduksjoner over de kunstverk man har sett, vil man forgjeves lete etter en prospektkort-stand som skulle kunne innbringe atskillig ønsket valuta. Derimot utgis storartede illustrerte bøker om ikonkunsten, man finner dem i butikker hvor man utelukkende betaler i fremmed valuta. *Fortsettes neste side*

Rublev og Teofanes grekeren

Rublev og Teofanes grekeren spilte alstå en avgjørende rolle i vår reise. Teofanes, som kom fra Konstantinopel til Russland mot slutten av trettinhundredtallet, representerte den bysantiske kunstens siste glansperiode og kom til å få stor innflytelse i Russland, der han noen år også arbeidet sammen med Rublev. Teofanes malerier er holdt i en dempet fargeskala: rødbrunt, gult, oker. Men hans særmerke er de hvite lyseffekter, som formidler et uforlignelig inntrykk av lys. Da jeg i Tretjakongalleriet så hans ikon som forestiller Kristi Forklarelse, syntes jeg med ett å forstå den ortodokse lære om det uskapte lys, som en utstråling av Gud selv, lyset som kom til jorden for å guddommeliggjøre mennesket.

Teofanes mest representative verk er kanskje veggmaleriene i Kristi Forklarelseskatedral i Novgorod. Denne kirken som fikk store skader under andre verdenskrig, er under restaurering og blir bare åpnet i pent vær. Man vil skåne maleriene fra fuktighetsskade. Da vi kom til Novgorod, skinte imidlertid solen over byen, og kirken åpnet sine porter.

Teofanes fresker finnes dels

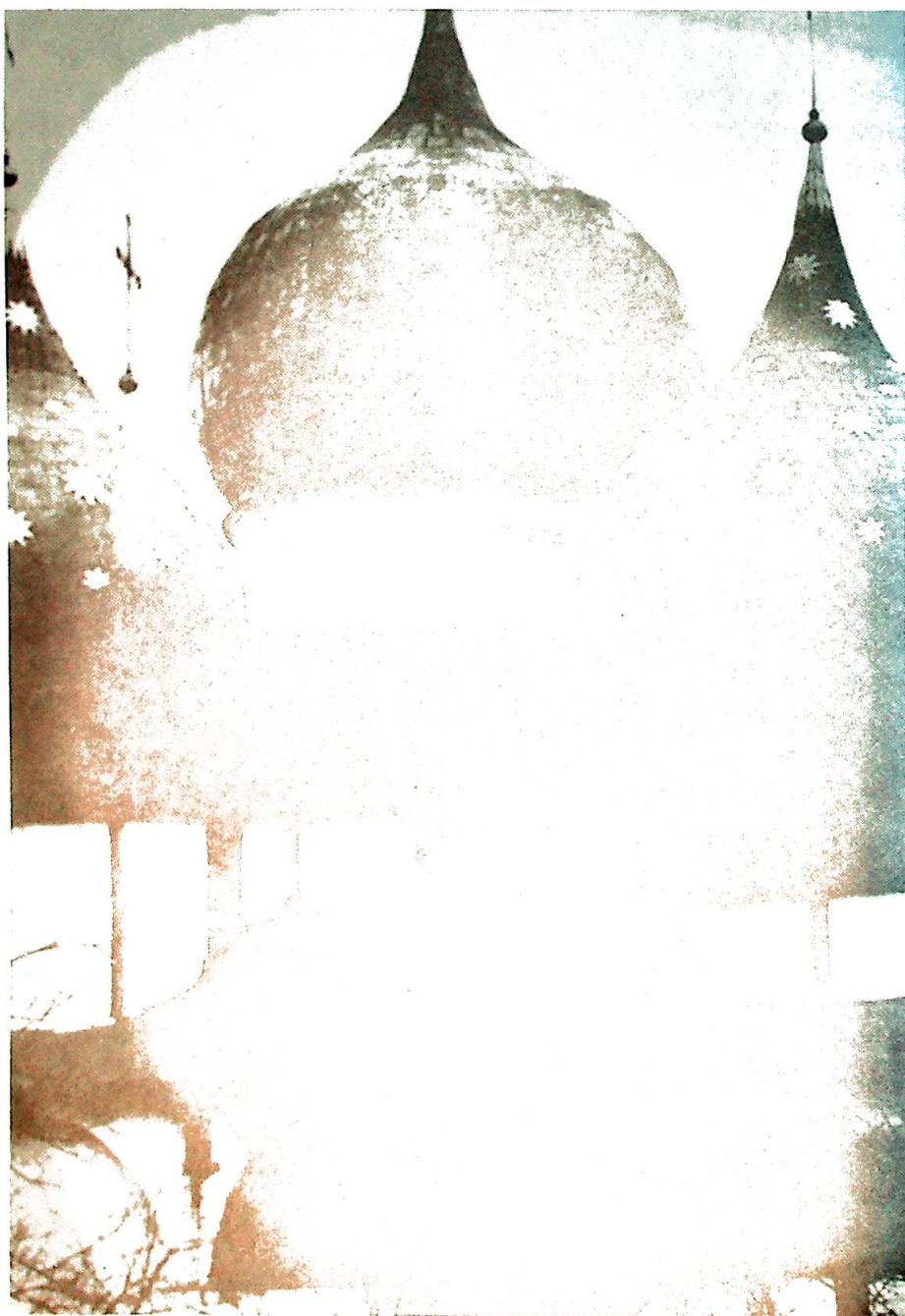
Paven undergraver i øst
Pave Johannes Paul II og den katolske kirke anklages i det sovjetiske tidsskrift «Politisk selvoppdragelse» for å vie seg til undergravende politisk virksomhet i de sosialistiske land under dekke av religionen.

Samtidig avviste partiorganet Pravda at Sovjet og Bulgaria var innblandet i attentatet på Paven ifjor.

Det skarpe angrepet i det ikke særlig leste tidsskriftet kom i desembernummeret, men er blitt viderefordret av telegrambyrået Tass. Dette innebærer at det er meningen artikkelen skal bli kjent videre.

— Til forskjell fra sine forgjengere har den nåværende leder for den katolske kirke inntatt en meget mer konservativ og stivt holdning overfor den sosialistiske verden, skriver tidsskriftet. Hans uttalelser har form av kristne bønner, men innholdet er politisk. Som bevis for «den antisosialistiske aktivitet som bedrives av de reaksjonære krefter i den katolske kirke», tar man de siste års utvikling i Polen . . .

Men det er ikke bare Polen som er mål for Vatikanets undergravende aktivitet. Man utdanner og sender spesialister til andre sosialistiske land i Øst-Europa. Religjøs pro-

paganda passer det antikommunistiske presleskaps formål, å rettferdiggjøre det kapitalistiske systems ukrenkelighet, heter det i artikkelen.

I løpet av høsten er det kommet flere angrep på den katolske kirke i Polen i sovjetiske massemedia, mens det er første gang man beskylder Vatikanet og Paven personlig for å drive politikk med antikommunistisk brodd.

Angrepene på paven faller sammen i tid med to artikler, en i regjeringsorganet *Isvestija*, en annen i partiorganet *Prauda*. Ist-

vestija avviste de ubekreftede meldinger om at den bulgarske sikkerhetstjenesten og dermed også det sovjetiske KGB skulle hatt en finger med i mordforsøket på Paven på Petersplassen 13. mai 1981.

AFTENPOSTEN

i kuppelen, hvor Kristus Pantokrator — den triumferende — majestetisk skuer ned mellom bygningsstillaser som skjuler en skare erkeengler og gammeltestamentlige skikkelser, dels i Treenighetskapellet hvor eremitter og pilarhelgener flokker seg om en Treenighet av samme type som Rublevs: tre engler omkring et bord.

Det er blitt sagt at når den ene av mestrene fremstilte et motiv, ble den andre inspirert til å utforme samme motiv med sitt eget, helt forskjellige temperament. Rublev har i sin på samme tid samlede og åpne komposisjon, gitt sine tre engler en eterisk ynde, en overjordisk letthet. Teofanes Treenighet utmerker seg ved en kraft uten like: den midterste engels utslåtte vinger møter de to andres slik at bildet blir omrammet av en fast kontur som samtidig gir inntrykk av lukkethet og en mektig dynamikk. Der Rublev formidler en visjon av himmelsk ro, fremmaner Teofanes et inntrykk av skapende allmakt. De omgivende skikkelsene preges også av dramatisk intensitet.

Novgorod - imponerende og vakker

Novgorod ble i middelalderen relativt forskånet for tartarernes herjinger, og byens berømte ikonmaling blomstret i en epoke da kunsten i Russland forøvrig hadde trange tider. Det middelalderske handelssted med sine mange kirker reiser seg fremdeles bak hvite hvelvinger. Av skandinavenes kirke finnes dog intet igjen. På den andre siden av elven ligger byens Kreml med et fint ikonmuseum og Sofiakatedralen med de såkalte Sigtunaportene. Det påstås her at disse portene, som ble laget i Magdeburg på ellevehundretallet, ble røvet fra Mälarmetropolen en gang på tolvhundretallet. Omsorgsfullt gjenoppbygget etter herjingene under den annen verdenskrig, er Novgorod stadig et både imponerende og vakkert syn.

Blant de steder vi besøkte var det nok ellers Suzdal som tok skjønnhetsprisen. Det er et lite samfunn vel tyve mil øst for Moskva, med en mengde kirkebygg. Omkring den lille elven finnes grupper av de mektigste klostre og de mest grasiøse kirketårn i hvitt, rødt, gull og blått. Og byens gater er kantet av små trehus i glade farger, kunstferdig utsmykket i

den mest smakfulle snekkergerlede og omgitt av velstelte hager. Men også dystre minner hviler over Suzdal: Klostrene her har også gjort tjeneste som fengsler, blant annet for høytstående damer, forkastet av sine ektemenn og forvist til et kloster, en vanlig metode, blir det forsikret, i tsarens Russland.

Zagorsk - Russlands religiøse sentrum

Suzdal var en gang tenkt å bli Russlands religiøse sentrum, derfor mangfoldigheten av kirkelig arkitektur. Men denne plass inntok i stedet Zagorsk med det berømte Treenighetsklosteret, grunnlagt av den hellige Sergius på trettenhundretallet. Her virket en tid Andrej Rublev, som ellers var munk i et kloster i Moskva. Han var en from tilhenger av hesychasmen, den ortodokse mystikk vi kjenner blant annet fra Den russiske pilegrims beretning. Når han ikke malte, skal han ha tilbragt sin tid i kontemplasjon foran de gamle ikonene til han ble helt gjennomtrengt av de hellige mysterier som han siden klarte å fremstille på en så fullkommen måte. Vi møter hans lyse, alvorlige skikkelser i Bebudelseskatedralen i Kreml, i Tretjakovgalleriet og i Maria Him-

Vatikanet avviser

Vatikanet svarer at den sovjetiske kritikken av Paven er et «personlig angrep» som ikke er verdig til «kommentar eller svar».

I en pressemelding het det at den sovjetiske kritikken «står i strid med de virkelige kjensgjerninger og forhold som alle kjenner til».

AFTENPOSTEN

20

melferdskatedralen i Vladimir, samt på ikonostasen i Treenighetskatedralen i Zagorsk.

Zagorsk, den hellige Sergejs kloster, var altså sentrum i det hellige Russland. Det er det fremdeles. For turister er det ikke helt lett å komme dit. Det lyktes for oss, og vi fikk oppleve en vanlig søndagsliturgi i kirken. Rader av busser sto parkert utenfor klosteret, og inne i kirken sto folkemassen tettpakket, time etter time, mens den eventyrlig vakre sangen bruste mektig. Her finnes presteseminar og teologisk fakultet foruten selve klosteret. Om noen gudstjeneste kan gi inntrykk av at himmelens port står åpen, så er det denne.

Siste kvelden i Leningrad var jeg med på noe lignende i Alexander Nevskij-klosteret. En overveldende vakker gudstjeneste som etter sigende holdes hver fredagskveld, — man kunne ha trodd at det dreide seg om en stor høytid. Der så jeg også et levende ikon som står dypt preget i hukommelsen: En ung mann med et lite barn svøpt i et fattig teppe. Han sto der urørlig, henført, med blikket rettet mot det gyldne alterrummet der fremme, og med barnet i favnen. Et siste bilde av det hellige Russland.

Jerry Filteau *Ny kirkelov*

25. januar 1959 kunngjorde pave Johannes XXIII to store beslutninger: å sammenkalle et økumenisk konsil for den katolske kirke og å revidere den kanoniske lov, — lousamlingen som er grunnlaget for den katolske kirke av latinsk ritus.

På grunn av de dyptgående endringer i Kirken som konsilet medførte ble revisjonen av kirkeloven utsatt. Nå, 17 år etter konsilet, er dette arbeidet i sin avslutningsfase.

Denne artikkelen tar for seg enkelte sentrale trekk ved den nye loven.

Hva den nye loven omfatter

Den skal omfatte alle konsillets større reformer. Liturgiske endringer i Kirkens strukturer, endrede oppfatninger av de respektive roller i Kirken for legfolk, prester, biskoper og paven, og en bred mangfoldighet av andre forhold måtte først være bragt i orden før de kunne fastsettes i form av mere eller mindre permanente lover for Kirken i hele verden.

Mange teologer og lovkyndige som har studert revisjonsarbeidet, har klaget over at tallrike bestemmelser i den nye lov og faktisk også selve oppbyggingen, ikke gjengir fullt ut Det annet Vatikankonsil og den senere utvikling i Kirken. Det påstås at den nye lov i noen tilfelle er et skritt til-

bake fra nåværende tenkning og praksis i Kirken.

Overgangstid på et par år

Det forventes at paven, når han offentliggjør den nye lov, fastsetter en «vacatio legis», dvs. en periode innen loven trer i kraft, på omkring to år. Denne periode vil tillate sogn, bispedømmer, bispekonferanser og andre kirkelige organisasjoner å tilpasse sin praksis slik at de er i overensstemmelse med den nye lovs normer. Er det nødvendig å søke Vatikanet om tillatelse til å bibeholde lokalpraksis som avviker fra den alminnelige kirkelov, vil det være tid til å behandle de nødvendige søknader.

Det var først i det 20. århundre at Vestens Kirke fikk en

Endelige linjer

Den internasjonale teologiske kommisjon ble opprettet av Paul VI i 1969. Kommisjonen skulle bistå Kirkens læreembete i vurderingen av viktige teologiske spørsmål.

I 1982 ga Johannes Paul II sin endelige godkjenning av kommisjonens statutter. De nye statutter adskiller seg ubetydelig fra de som forsøksvis ble gitt i 1969.

DOC. CATH.

Biskop Martensen til faste

Den katolske biskop i Danmark innledet i julen en faste til fordel for en ung gravid kvinne urettferdig dømt til lang fengselsstraff for narkotikavirksomhet.

Luzviminda Cagara Hansen kom som tolv-åring fra Filippinene til Danmark hvor hun i dag er gift. Ifølge biskop Martensen er det all grunn til å tro at kvinnen med fare for sitt eget liv har vendt en farlig interna-

sjonal narkotika-bande ryggen. Hensikten med fasten var dels å kjempe for morens og det ufødte barns liv og for farens rettigheter, dels å fremme en rimeligere lovgivning i forhold til utlendinger bosatt i Danmark.

21

enkelt, systematisk oppbygget samling av de lover den ble styrt etter. I 1904 beordret pave Pius X en slik kodifisering av de ulike lovprinsipper og individuelle lover og lovsamlinger. Det tok 13 år å fullføre dette arbeidet, og i 1917 offentliggjorde pave Benedikt XV den første *Codex Iuris Canonici*, — som kirkeloven kalles — og forordnet at den skulle tre i kraft ett år senere.

Den samme fremgangsmåte ble benyttet da man skulle revidere loven fra 1917. Pave Johannes XIII nedsatte i 1963 en kommisjon som pave Paul VI senere utvidet. Mange utkast ble bl.a. sendt til alle biskoper i hele verden til uttalelse. Også Bispesynoden 1967 ble bedt om å angi retningslinjer for revisjonen av den nye lov.

Paven alene har avgjørelsen

I det avsluttende plenarmøte i lovkommisjonen i oktober 1981 ble den endelige revisjon presentert, og kommisjonen overga den til pave Johannes Paul II for godkjenning. Paven som alene har makt til å sette loven i kraft, kan teoretisk avvise den helt eller delvis.

Flere velinformerte kirkelige embetsmenn har sagt at paven studerer hver eneste be-

stemmelse i den nye lovsamling inngående før han godkjenner den, men det er ikke noe som tyder på at han vil foreta vesentlige endringer i det endelige utkast.

Paul VI's verk

For den alminnelige katolikk vil den nye kirkelige lovsamling ikke bety noen særlig endring i forhold til den nåværende lov og praksis selv om den er svært forskjellig fra loven av 1917. Den vesentlige årsak til dette er at de fleste av de endringer som skulle føre det siste konsils reformer ut i livet, gradvis er innført av pave Paul VI.

Fra avslutningen av Det annet Vatikankonsil i 1965 og frem til sin død i 1978, gjennomførte han:

- Alle de store liturgireformer: reformen av messen, av alle sakramentene, av det liturgiske år og av tidebønnene.
- Opprettelse og videreutvikling av bispesynoden og de nasjonale bispekonferanser.
- Reorganisering og desentralisering av makten i Kirken slik at det ble gitt større pastoral autoritet til de lokale biskoper. Videre

Fredsdialogen i vår tid

Ved inngangen til 1983 kom Johannes Paul II med et budskap viet freden. Paven understreket sterkt dialogens plass i fredsbestrebelsene. «Fredsdialogen er alltid mulig. Den er ikke utopisk.»

Vi må alle — troende som ikke troende — vise en slik tillit til mennesket og dets muligheter til det gode, at vi satser på dialog. Menneskene er i stand til å løse uenigheter og alvorlige interessekonflikter når de tror på dialogen, når de går med på å møtes for å finne fredelige og rimelige løsninger på konflikter.

Dialogen mellom nasjoner må bygge på den overbevisning at et folks velvære ikke kan skapes på bekostning av et annet folks velvære; — alle har de samme rettigheter, de samme krav på et verdig liv for sine barn.

- ble en del lover og fremgangsmåter som var i strid med ideen om lokalkirkens — bispedømmets — forrang og den grunnleggende enhet i troen, enten opphevet eller revidert.
- En radikal reform av den romerske kurie, Kirkens sentraladministrasjon.
- Internasjonalisering av ku-

- rien og kardinalkollegiet slik at Kirkens sentralmyndighet ble mer representativ for den verdensomspennende kirke.
- Avskaffelse av det pavelige hoff og meget av pavelidømmets pomp og prakt.
- Normer for fornyelse og rekonstruksjon — i overensstemmelse med konsil-

Kvinne 41 år, katolikk, med lang yrkespraksis, vil gjerne tilbake til interessant jobb innen kunstbransjen.

Kan noen gi meg et tips/tilbud på denne uformelle måte? Språk/maskinskriving.

Henvendelser kan skje til St. Olav redaksjon som formidler disse videre.

BEGRAVELSESBYRÅET

TS *Jacobsen* & Co

Ullevålsvn. 1

TELEFON *20 79 05

Alltid telefonvakt

Vi kommer i konferanse

Ordner alt

Egen parkeringsplass

dekretene — av hver eneste av de religiøse ordener.

— Fornyelse av presteutdannelsen og av prestenes liv og tjeneste. Gjeninnføring av det permanente diakonat som en ordinert tjeneste, og innføring av nye tjenester for legfolk.

Paul VI tillot også tallrike eksperimenter i den lokale praksis — alltid med omhyggelige retningslinjer for oppfølgende undersøkelse og tilbakemelding, slik kunne praktiske erfaringer, — både gode og dårlige, — tjene som grunnlag for ytterligere utvikling av den alminnelige kirkelov.

Økumenisk orientering

Han iakttok omhyggelig utviklingen innenfor mange av kirkelovens områder og hadde et våkent blikk for andre kirkers behov og for de kulturelle forskjeller mellom katolikker i de ulike deler av verden.

Med samme omhu fremmet han legfolkets deltagelse i Kirkens liv, alltid innenfor de grenser som var nødvendig p.g.a. den kirkelige autoritets hierarkiske struktur. Innenfor disse grenser og ut fra den kjensgjerning at ordinasjonen — og dermed medlemskap av

hierarkiet — er begrenset til menn, gjorde han utvilsomt meget for å fremme kvinnens deltagelse og likestilling i Kirkens liv.

Nye åndelige strømninger

Samtidig med at han ofte advarte mot faren ved å avvike fra Kirkens lære og skille seg ut fra hovedstrømmen i Kirkens liv, oppmuntret Paul VI også til nye åndelige og sosiale bevegelse i Kirken som f.eks. den karismatiske fornyelse og kristne basismenigheter. Slik bekreftet han apostelen Paulus' lære om de forskjellige gaver til tjenesten i den ene kirke.

Pave Paul VI levde ikke lenge nok til å se fullendelsen av den reviderte kanoniske lov, men han var utvilsomt sjefsarkitekten for den, — både når det gjelder ånd og innhold.

NC/KATOLSK ORIENTERING

Liturgisk kalender

24

JANUAR

20. Ferial eller Fabianus, pave og martyr, el. Sebastian, martyr. Hebr. 7,25-8,6. Mk. 3,7-12.
21. Agnes, jomfru og martyr. Hebr. 8,6-13. Mk. 3,13-19.
22. Ferial el. Vincent, diakon og martyr, el. Marias lørdagsmesse. Hebr. 9,2-3. 11-14. Mk. 3,20-21.
23. 3. alm. søndag. Neh. 8,1-4a. 5-6.8-10. 1. Kor. 12,12-30 Lk. 1,1-4; 4,14-21.
24. Frans av Sales, biskop og kirkelærer. Hebr. 9,15-24-28. Mk. 3,22-30.
25. Apostelen Paulus' omvendelse. Ap.Gj. 22,3-16. Mk. 16,15-18.
26. Timotheus og Titus, biskoper. 2. Tim. 1,1-8 el. Tit. 1,1-5, Mk. 4,26-34.
27. Ferial eller Angela Merici, jomfru. Hebr. 10,19-25. Mk. 4,21-25.
28. Thomas Aquinas, prest og kirkelærer. Hebr. 10,32-39. Mk. 4,26-34.
29. Ferial el. Marias lørdagsmesse. Hebr. 11,1-2.8-19. Mk. 4,35-40 (Gr. 35-41).
30. 4. alm. søndag. Jer. 1,4-5.17-19. 1. Kor. 12,31-13,13. Luk. 4,21-30.
31. Johannes Bosco, prest. Hebr. 11,32-40. Mk. 5,1-20.

			Dialog- messe	Høy- messe
ARENDALE	Tyholmen	lørd.	18.30	
St. Franciskus kirke	Tlf. 22 209	sønd.	8.00	11.00
ASKER OG BÆRUM	Nyveien 17, Stabekk	lørd.	17.45	
Mariakirken	Tlf. 53 77 35	sønd.		10.45
Eikeli katolske kirke	Veståsen 18		9.15	10.30
	Tlf. 24 25 69			
BERGEN	Christiesgt. 16	lørd.	19.00	
St. Pauls kirke	Tlf. 32 54 10	sønd.	9.00	11.00
Vår Frue Kirke	Helleveien		9.30	
BODØ	Hernesvn. 22	lørd.	19.00	
St. Eysteins kirke	Tlf. 21 783	sønd.		11.00
DRAMMEN	Cappelensgt. 1	lørd.	13.00	
St. Laurentius kirke	Tlf. 83 20 19	sønd.	8.30	10.30
FREDRIKSTAD	Kongensgt. 9		9.00	11.00
St. Birgitta kirke	Tlf. 11 438			
Messe lørdag kl. 19.00 unntatt når intensivundervisning: kl. 12.30				
HALDEN	Kristian V's pl. 1		9.00	10.45
St. Peters kirke	Tlf. 81 168			
HAMAR	Torvg. 113	lørd.	18.00	
St. Torfinns kirke	Tlf. 23 751	sønd.		11.00
HAMMERFEST	Salsgt. 52		19.00	11.00
St. Mikael kirke	Tlf. 11 447			
HARSTAD	Skolegt. 4	lørd.	17.00	
St. Sunniva kirke	Tlf. 61 501	sønd.		10.30
HAUGESUND	Haraldsgt. 21			11.00
St. Josefs kirke	Tlf. 23 195			
HØNEFOSS	Vesterngt. 5			11.00
St. Theresias kirke	Tlf. 22 381			
KRISTIANSANDS.	Kirkegt. 3	lørd.	13.00	
St. Ansgar kirke	Tlf. 24 225	sønd.	10.00	11.00
KRISTIANSUND N.	Flintegt. 5			11.00
St. Eysteins kirke	Tlf. 72 779			
LEVANGER	Jernbanegt. 29			11.00
St. Torfinns kirke og				
St. Eystens sykehjem				
LILLEHAMMER	Weidemansgt. 3A	lørd.	18.00	
Mariakirken	Tlf. 52 550	sønd.		10.00

		Dialog- messe	Høy- messe
LILLESTRØM	Romeriksgt. 1	9.00	10.30
St. Magnus kirke	Tlf. 71 28 85		
MOLDE	Parkvn. 25		11.00
St. Sunniva kirke	Tlf. 51 467		
MOSS	Ryggevn. 24		17.00
St. Mikael's kapell	Tlf. 51 038		
NARVIK	Håreksgt. 82		18.30
Kristi Kongekirke			
OSLO	Akersvn. 1	<i>lörd.</i> : 14.00	
St. Olav domkirke	Tlf. 20 72 26	<i>sønd.</i> : 9.30	11.00
		19.00	
St. Hallvard kirke	Enerhauggt. 4	8.35	11.00
	Tlf. 67 23 83		
St. Dominikus kirke	Neuberggt. 15	9.00	11.00
	Tlf. 55 07 71	18.30	
Jesu Hjerter kapell	Ullernchausséen 52	9.00	
	Tlf. 55 81 21		
Grefsen kapell	Glads vei 23	9.00	11.00
	Tlf. 21 23 55		
Lunden kloster	Øvre Lunden 5		10.00
	Tlf. 64 18 20		
PORSGRUNN	Sverresgt. 26	<i>lörd.</i> : 18.00	
Vår Frue kirke	Tlf. 50 793	<i>sønd.</i> : 11.00	
STAVANGER	Dronningensgt. 8	8.30	11.00
St. Svithun kirke	Tlf. 52 55 34	9.30	
		18.00	
TROMSØ	Storgt. 94	<i>lörd.</i> : 19.00	
Vår Frue kirke	Tlf. 84 277	<i>sønd.</i> : 11.00	
TRONDHEIM	Prinsensgt. 2a2	9.00	11.00
St. Olavs kirke	Tlf. 21 214		
TØNSBERG	Sandefjordsgt. 1		11.00
St. Olav kirke	Tlf. 11 949		
MOSS	Finnesvegen 57		Etter avtale
St. Olavs kapell	Tlf. 12 510		
ÅLESUND	Nørvesund	<i>lörd.</i> : 17.00	
Vår Frue kirke	Tlf. 37 558	<i>sønd.</i> : 8.30	11.00

Liturgisk kalender

FEBRUAR

- Ferial. Hebr. 12,1-4. Mk. 5,21-43.
- Herrens fremstilling i Templet.
Malaki 3,1-4.
Hebr. 2,14-18.
Luk. 2,22-40 (el. 22-32).
- Ferial el. Blasius, biskop og martyr, el. Ansgar, biskop. Hebr. 12,18-19. 21-24. Mk. 6,7-13.
- Ferial. Hebr. 13,1-8. Mk. 6,14-29.
- Agathe, jomfru og martyr. Hebr. 13,15-17. 20-21. Mk. 6,30-34.
5. alm. søndag.
Jes. 6,1-2a. 3-8.
1. Kor. 15,1-11 (el. 3-8.11).
Luk. 5,1-11.
- Ferial. 1. Mos. 1,1-19. Mk. 6,53-56.
- Ferial el. Hieronymus Emiliani. 1. Mos. 1,20-2,4a. Mk. 7, 1-13.
- Ferial. 1. Mos. 2,4b-9.15-17. Mk. 7,14-23.
- Scholastica, jomfru. 1. Mos. 2,18-25. Mk. 7,24-30.
- Ferial. 1. Mos. 3,1-8. Mk. 7,31-37. el. Vår Frue av Lourdes. Jes. 66,10-14c. Luk. 2,1-11.
- Ferial el. Marias lørdagsmesse. 1. Mos. 3,9-24. Mk. 8,1-10.
6. alm. søndag.
Jer. 17,5-8.
1. Kor. 15,12.16-20.
Luk. 6,17.20-26.

Blikk på tiden

Den norske kirke

Den norske kirke er i krise. Det bør ikke bare bekymre lutheranerne selv, men også pinsevenner, metodister og katolikker, for hvordan vi enn snur og vender på dogmer og bekjennelser, så kommer vi ikke utenom det faktum at kristendommens fremtid i Norge i stor grad er avhengig av Den norske kirkes skjebne. Derfor angår statskirkens krise alle kristne i dette land.

Krisen gjelder intet mindre enn selve kirkens identitet: Hvem eller hva er Den norske kirke? I året som gikk fikk vi to klart artikulerte svar. Det virker nesten utrolig at de begge kommer fra prester i den samme kirke, men i avgrunnen mellom Balsfjord og Høvik ligger hele Den norske kirkes krise, og i dette store hovedsvelg er der i tillegg adskillige andre foruroligende fordypninger. Da skjønner vi at krisen er både dyp og vidtrekkende.

For Børre Knudsen er utgangspunktet den lutherske bekjennelse (Augustana): Kirken er der hvor evangeliet forkynnes rent og sakramentene forvaltes rettelig. For sognepresten i Balsfjord innebærer dette likevel at kirken er noe permanent: den er ikke bare til stede i det øyeblikk evangeliet forkynnes, men tar synlig og varig uttrykk i et folk, en menighet av dømte mennesker som tror på evangeliet og forenes med Kristus og med hverandre ved nattverdbordet. Børre Knudsen betrakter Den norske kirke som Guds troende folk i Norge, og prestens fremste oppgave er nettopp å være hyrde for de troendes menighet. Det er viktig å understreke at han i motsetning til pietistene ikke definerer

menigheten moralsk, men sakramentalt. Menighetens misjonerende virksomhet har som mål å føre mennesker inn i kirkens sakramentale fellesskap, hvor de kan få næring til å leve et liv i tro og kjærlighet.

For pastor Hognestad på Høvik har det ingen mening å ville definere kirken, for enhver definisjon ville bidra til å sette grenser mellom noen innenfor og noen utenfor, hvilket er forkastelig. Kristendommen trenger egentlig ikke kirken; den er bare et praktisk ordningsspørsmål, som man kan diskutere betimeligheten av. Derfor betrakter Hognestad kirken rent administrativt, som en del av vårt demokratiske statsapparat. Dens oppgave er å ivareta folks behov for religion. Medlemmene defineres ikke som *dømte*, men som *skattebetalere*; de er ikke *innlemmet* i kirkens fellesskap, men *har krav på* kirkelig betjening.

Det er fra kirkelig hold blitt reagert meget kraftig mot Hognestads teologi. Men det underlige er at Hognestad i grunnen bare er en ytterliggående talsmann for et «kirkesyn» som er meget utbredt i Den norske kirkes geistlighet, og som egentlig består i å ikke ha noe kirkesyn i det hele tatt. Derav kommer også de manges store forlegenhet i holdningen til statskirken: de synes nok prinsipielt at systemet er en fortidslevning, men de aner ikke hva man skulle sette i stedet. De har nemlig aldri lært å tenke teologisk om kirken, selv om trosbekjennelsen uttrykkelig fastslår at den er en del av den kristne tro, og slett ikke bare et spørsmål om ordninger og administrasjon — eller som det heter i dagens klerikale sprog: om kontaktflate. Man bør snarest tenke over hva man egentlig innbyr til kontakt med.

Det er avkristningen som har gjort problemet akutt. I en kristen enhetsskultur, hvor kristen tro og kristne normer var en felles referanseramme for hele samfunnslivet, kunne en statskirke *fungere*. Noe mer skal den heller ikke; selv i luthersk sammenheng er det absurd å gjøre statskirkeordningen til en prinsipsak. Den må vurderes funksjonelt

og pragmatisk. Og idag fungerer den ikke, men bidrar til å tilsløre problemer hvis løsning er avgjørende for hele kirkens liv. Jeg tenker her i første rekke på kirkens enhet, eller nærmere bestemt: Den norske kirkes enhet.

Et av de mest brukte argumenter for statskirkeordningen er nettopp enheten: dersom man skilte kirke og stat, ville vi få minst tre forskjellige kirkesamfunn. Faktisk innebærer en slik argumentasjon en innrømmelse av at Den norske kirke egentlig er en splittet kirke. For den enhet evangeliet taler om, er ikke den administrative, men den åndelige og synlige. Dersom splittelsen er et faktum, bør den få tre synlig frem, for bare da kan den helbredes. Statskirkesystemet fungerer som et smertestillende middel for Den norske kirke. Dersom det oppheves vil nok pasienten få større smerter, men han vil også innse behovet for en større operasjon, som er den eneste vei til sunnhet og nytt liv.

Børre Knudsen og Helge Hognestad har løftet to motstridende faner. Flertallet av de troende, både prester og legfolk, har nok størst sympati med Børre Knudsen. Men samtidig nekter de å åpne øynene for de problemer han reiser, og forskanser seg bak den statskirkelige borgfred. Dermed står de fleste egentlig massivt fylket under Hognestads fane. Et religionsvesen er tryggere og mindre sårbart enn en kirke. Men avisene boltrer seg i all ufreden, og kan fortelle at i Balsfjord står menigheten samlet bak sin prest, og at flertallet av Høvik menighet støtter Hognestad. Er det åndelige klima så forskjellig i Balsfjord og i Bærum? Langt ifra. Helt bevisstløst, og uten at noen reagerer, opererer våre media med to motstridende fortæelser av hva kirken er, i blind underkastelse under de nyhetsskapende helter: I Balsfjord betyr «hele menigheten» 200 kirkegjengere av en befolkning på 7000. I Høvik betyr «flertallet» 60% av skattebetalerne . . .

Dermed er vi alle like kloke.